

Dominika Zawadka ■

PROBLEMATYKA KWALIFIKACJI PRAWNEJ PRZESTĘPSTWA PASERSTWA PROGRAMÓW KOMPUTEROWYCH

Wstęp

W dobie rozkwitu społeczeństwa informacyjnego, a co za tym idzie – wysoko rozwiniętego technologicznie, paserstwo programów komputerowych jest coraz powszechniej popełnianym przestępstwem, następczący śledczym szeregiem trudności z prawidłowym zakwalifikowaniem prawnym tego występkę przy formułowaniu zarzutów. Dzieje się tak między innymi z uwagi na fakt dualizmu reżimów prawnych, w których ustawodawca spenalizował występkę paserstwa programów komputerowych, umieszczając go zarówno w Kodeksie karnym, jak i w Ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Ponadto, co jednak rzadkie, w przypadku programów o niskiej wartości czyn może być zakwalifikowany nawet jako wykroczenie, co może prowadzić do kolejnych wątpliwości interpretacyjnych. Innym problemem zauważalnym przez praktyków jest zjawisko powielania przez śledczych w prowadzonych postępowaniach pewnych wypracowanych już modeli procedowania, poprzez dostosowywanie opisu czynu do danego przestępstwa. Można nawet wyodrębnić pewne tendencje charakterystyczne dla konkretnych regionów, jednostek policji czy prokuratury, a nawet osób formułujących zarzuty – tak dalece związanych z wypracowanym przez siebie modelem działania, że nie zauważających innych możliwości interpretacyjnych tego samego czynu.

Powodem podwójnej penalizacji jest być może stwierdzenie ujęte w Dyrektywie Rady EWG z 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów

komputerowych, będącej punktem wyjścia dla uregulowań praw autorskich w porządkach prawnych wielu państw europejskich. Już w tym miejscu warto nadmienić, że mimo iż dyrektywa zasadniczą ochronę przyznaje programom komputerowym w ramach prawa autorskiego, to równocześnie nie wyklucza zaistnienia ochrony na podstawie innych uregulowań, wskazując, że (cyt.): „ochrona programów komputerowych w ramach praw autorskich powinna pozostawać bez uszczerbku dla zastosowania, we właściwych przypadkach, innych form ochrony”¹. Powstałe w Polsce zatem w latach nieco późniejszych, bo (i) w 1994 r. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz (ii) w 1997 r. Kodeks karny, korzystając z ww. przyzwolenia umożliwiły śledczym swymi przepisami wybór i dobór właściwego środka ochrony, najbardziej adekwatnego do sytuacji, w jakiej wskutek przestępstwa paserstwa programów komputerowych znajdzie się strona pokrzywdzona lub nawet rozważenie zastosowania kumulatywnej kwalifikacji prawnej.

Definicje

W projekcie Dyrektywy Rady EWG z 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych Komisja Wspólnot Europejskich wskazała, że definiowanie w niej pojęcia „program komputerowy” jest w zasadzie bezcelowe, gdyż postęp techniczny sprawia, że z biegiem czasu owa definicja stała by się przestarzała – ma to się dzieć wskutek samej zmiany natury programu komputerowego w postaci takiej, w jakiej jest on znany nam dzisiaj. Na potrzeby dokumentu Komisja wskazała jednocześnie, jak w chwili jego tworzenia, należy rozumieć pojęcie program komputerowy, definiując go jako (cyt.): „wyrażenie, w jakiegokolwiek formie, w jakimkolwiek języku, w formie jakiegokolwiek zapisu lub kodu, zbioru instrukcji mających na celu umożliwianie komputerowi wypełnienie szczególnego zadania lub szczególnej funkcji”². Było to wytłumaczenie zgodne z definicjami stosowanymi w ustawach różnych krajów i prawniczym piśmiennictwie światowym (a niemal wierne tłumaczenie całej dyrektywy stanowiąc będzie później Rozdział VII polskiej Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych). Komisja dodała także, że (cyt.) „pojęcie to winno obejmować wszystkie formy programu postrzegalne dla człowieka lub czytelne dla maszyny, na bazie których program umożliwiający maszynie spełnienie jej funkcji został

¹ Dyrektywa Rady EWG z 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych.

² Ibidem.

lub mógł zostać stworzony”³ – sformułowaniem tym Komisja nie pozostawiła wątpliwości, iż przedmiotem ochrony nie jest tylko sam program zapisany na fizycznym nośniku, ale również jego kod źródłowy, występujący w formie zapisanych w przestrzeni wirtualnej plików, niemożliwych materialnie do dostrzeżenia gołym okiem.

W polskiej doktrynie program komputerowy został po raz pierwszy zdefiniowany przez prof. Aurelię Nowicką, jako (cyt.): „zestaw instrukcji (rozkazów) przeznaczonych do użycia bezpośrednio lub pośrednio w komputerze w celu osiągnięcia określonego rezultatu”⁴. Dalsze dzieła doktryny jedynie uzupełniły tę definicję, wskazując, że jako dobro o charakterze niematerialnym istnienie programu komputerowego należy oddzielić od istnienia jakiegokolwiek nośnika w formie materialnej, na którym ów program został zarejestrowany (który to nośnik jako rzecz może oczywiście stanowić przedmiot przestępstwa kradzieży indywidualnie i odrębnie spenalizowanego w art. 278⁵ lub przestępstwa paserstwa – w art. 291–292 Kodeksu karnego).

Pojęcie programu komputerowego nie mieści się w definicji rzeczy zawartej w przepisie art. 115 § 9 k.k. Wprowadzone do kodyfikacji w 1997 r. pojęcia rzeczy ruchomej oraz przedmiotu zastąpiły pojęcie mienia, które to określenie funkcjonowało w poprzednich dwóch Kodeksach karnych, a które nie nastroczało już raczej wątpliwości interpretacyjnych⁶. Ideą zmiany była intencjonalna zbieżność z pojęciami ukutymi przez cywilistów. Aby uniknąć braku penalizacji przestępstwa paserstwa programów komputerowych, które – jak już wspomniano – nie są rzeczami, ustawodawca poświęcił temu występкови odrębny artykuł, odsyłający jednakowoż do redakcji art. 291 i 293 (wskazując tym samym, iż również w odniesieniu do programu komputerowego, paserstwo może mieć tu charakter umyślny bądź nieumyślny). Stosując zatem ww. artykuły, zgodnie z intencjami ustawodawcy, należy dokonać tzw. prostej zmiany⁷, zastępując w sformułowanych przepisach pojęcie „rzecz” pojęciem „program komputerowy”. Pozostałe zapisy obu powyższych artykułów pozostają nienaruszone. Przykładem orzecznictwa w powyższym zakresie może być wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie⁸ wskazujący, że (cyt.): „Paserstwo programu komputerowego moż-

³ Ibidem.

⁴ A. Nowicka, *Prawnoautorska i patentowa ochrona programów komputerowych*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1995, s. 11.

⁵ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, (red.) M. Filar, Wolters Kluwer, Warszawa 2014, s. 1420.

⁶ Ibidem, s. 729.

⁷ M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do k.k., t. III* (red.) A. Zoll, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 1999, s. 265.

⁸ Wyrok z 25.09.2014 r., II AKa 137/14, Portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w

na przypisać sprawcy, który na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że program komputerowy został uzyskany w drodze czynu zabronionego i program ten nabywa. Jest to odpowiednik typowego paserstwa, tyle że jego przedmiotem nie jest rzecz, a program komputerowy”.

Kwalifikacja prawna czynu na podstawie art. 291–293 Kodeksu karnego

Obecny Kodeks karny zachował pod względem umiejscowienia systematykę wprowadzoną kodeksem z 1969 r., kwalifikując przestępstwo paserstwa jako przestępstwo przeciwko mieniu (poprzedni kodeks z 1932 r. traktował je jako przestępstwo samoistne, bez związku z innym czynem zabronionym, umiejscawiając w rozdziale dotyczącym przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu)⁹. Doktryna wskazuje, że powodem takiego usytuowania jest fakt, iż rzeczy będące przedmiotem przestępstwa paserstwa zwykle pochodzą z przestępstw przeciwko mieniu, a przede wszystkim z kradzieży¹⁰. Jak jednak się również podkreśla, taka systematyka nie ogranicza przedmiotu ochrony na jej podstawie jedynie do własności¹¹. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na dobra chronione zapisami penalizującymi przestępstwo paserstwa – są to: własność (posiadanie), legalny obrót (bezpieczeństwo obrotu) oraz wymiar sprawiedliwości¹². Powyższe – zdaniem prof. Emila Pływaczewskiego – jednoznacznie wskazuje, iż paserstwo nie jest czystą formą przestępstwa przeciwko mieniu, a jedynie jest bardzo zbliżone swymi znamionami do przestępstw z tej grupy.

Rozważania o paserstwie stypizowanym w Kodeksie karnym należy rozpocząć od art. 293 k.k., wskazującego w jednoznaczny sposób, iż przestępstwa stypizowane w dwóch poprzedzających go przepisach, odnoszą się do programu komputerowego. Rozwiewa to wszystkie wątpliwości, omówione już wcześniej, odnoszące się do definicji programu komputerowego, który nie mieści się w definicji pojęcia rzeczy.

Przepisy art. 291 k.k. § 1 wskazują na sankcję w postaci kary pozbawienia wolności w wymiarze od 3 miesięcy do 5 lat dla osoby, która rzecz uzyskaną za pomocą czynu zabronionego nabywa lub pomaga w zbyciu albo przyjmuje lub

Szczecinie [<http://orzeczenia.szczecin.sa.gov.pl>].

⁹ M. Dąbrowska-Kardas, P.Kardas, *op. cit.*, s. 238.

¹⁰ A. Marek, *Prawo karne*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 1997, s. 545.

¹¹ M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, *op. cit.*, s. 239.

¹² E. Pływaczewski, *Przestępstwo paserstwa w ustawodawstwie polskim*, Toruń 1986.

pomaga w ukryciu. Z kolei art. 292 § 1 penalizuje to samo zachowanie w odniesieniu do rzeczy, o której (sprawca – przyp. autora) na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że została uzyskana za pomocą czynu zabronionego, sankcjonując je karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Nie poprzestając na typach podstawowych ww. przestępstw, ustawodawca uzupełnił katalog znamion opisanych wyżej czynów zabronionych, wprowadzając dodatkowo typ uprzywilejowany przestępstwa z art. 291 k.k. i **typ kwalifikowany przestępstwa z art. 292 k.k. Przepęstwu z art. 291 k.k. ustawodawca przyporządkował w § 2 typ uprzywilejowany**¹³ w postaci wypadku mniejszej wagi, łagodząc możliwą sankcję do kary grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Z kolei kara za przestępstwo wskazane w art. 292 została wprowadzonym § 2 zaostrzona do kary pozbawienia wolności w wymiarze od 3 miesięcy do 5 lat przy znacznej wartości rzeczy będącej przedmiotem przestępstwa wskazanego w § 1. Typ kwalifikowany przestępstwa paserstwa odnoszący się do znacznej wartości przedmiotu paserstwa ustawodawca w art. 115 § 5 k.k. określił na wartość wyższą niż 200.000 zł.

Aby uniknąć wątpliwości, w tym miejscu należy zaznaczyć, iż w odniesieniu do programu komputerowego nie mają zastosowania zapisy art. 294 i 295 k.k., wskazujące na typ kwalifikowany przestępstwa, m.in. z art. 291 § 1 oraz na możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary lub nawet odstąpienia od jej wykonania w odniesieniu do art. 291 i 292. Posiłkując się wykładnią językową, należy stanowczo i jednoznacznie ocenić, iż fakt braku wskazania przez ustawodawcę wśród enumeratywnie wyszczególnionych w art. 294 i 295 artykułów, przepisu art. 293 odnoszącego się do programu komputerowego, jak również fakt jednoczesnego wskazania w art. 293, iż do programu komputerowego odnoszą się jedynie zapisy art. 291 i 292 nie pozwalają zastosować przepisów art. 294 i 295 k.k. do przestępstwa paserstwa programu komputerowego¹⁴. Obecnie zatem, bez względu na wartość programu i jego znaczenie dla kultury, ew. zarzuty należy formułować jako naruszenie art. 291 § 1 w zw. z art. 293 k.k. Jako postulat *de lege ferenda* należy zatem uznać wprowadzenie brakującej penalizacji przestępstw wyłączonych powyższymi redakcjami artykułów 291–294 – tzn. przestępstwa paserstwa umyślnego programu komputerowego przedstawiającego mienie znacznej wartości oraz przestępstwa paserstwa umyślnego programu komputerowego stanowiącego dobro o szczególnym znaczeniu dla kultury. O ile łatwo wyobrazić sobie program komputerowy stanowiący mienie znacznej wartości, gdyż specjalistyczne oprogramowanie inżynierskie może kosztować

¹³ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, op. cit., s. 1421.

¹⁴ M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, op. cit., s. 265–266.

obecnie nawet ponad 1.000.000 zł¹⁵, to z kolei – w przypadku wprowadzenia przez ustawodawcę brakujących zapisów – interpretacja, w jaki sposób program komputerowy może stanowić dobro o szczególnym znaczeniu dla kultury stanowi obecnie raczej kwestię otwartą i pozostawiającą szerokie pole do przyszłej argumentacji zarówno ewentualnym stronom pokrzywdzonym takim przestępstwem, jak i wymiarowi sprawiedliwości.

Wypadek mniejszej wagi stanowi pojęcie bardzo pojemne i dość wyeksploatowane interpretacyjnie zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Zaprezentowana wykładnia łączy się z koniecznością analizy przedmiotowo-podmiotowych znamion czynu, zwłaszcza tych najbardziej specyficznych dla konkretnego występkę. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy (cyt.): „Wypadek mniejszej wagi jest to bowiem uprzywilejowana postać czynu o znamionach przestępstwa typu podstawowego, charakteryzująca się przewagą łagodzących elementów przedmiotowo-podmiotowych¹⁶”. Za wystąpieniem zatem wypadku mniejszej wagi może przemawiać w szczególności np. niska wartość rzeczy, o której mowa w art. 291 § 1 k.k. **Na ocenę przestępstwa jako wypadku mniejszej wagi mogą z kolei wpłynąć takie aspekty, jak potencjalnie niskie korzyści lub wręcz ich brak, sposób, w jaki działa sprawca, motyw jego działania, relacje i stosunki łączące pasera ze sprawcą, etc.**¹⁷ Twierdzenia te znajdują pokrycie np. w postanowieniu Sądu Najwyższego, stwierdzającego, że (cyt.) „złagodzenie odpowiedzialności za paserstwo umyślne stanowiące wypadek mniejszej wagi, należy przede wszystkim wiązać z niewielką wartością przedmiotu czynu i brakiem korzyści po stronie pasera”.¹⁸

Przestępstwa paserstwa stypizowane w Kodeksie karnym mają generalnie charakter powszechny – ich podmiotem może być w zasadzie każdy, z wyjątkiem – zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego¹⁹ – sprawcy wskazanego w art. 291, którym nie może być osoba biorąca udział w przestępstwie, z którego pochodzącą rzeczy uzyskane do paserstwa.

Różnicę w ww. typach przestępstw stanowi aspekt umyślności – o ile bowiem art. 291 § 1 k.k. **penalizuje przestępstwo umyślne, o tyle art. 292 § 1 k.k.** w pewnym stopniu traktuje o jego nieumyślności. Przy przestępstwie umyślnym konieczne jest zatem przekonanie sprawcy, że rzecz będąca przedmiotem pa-

¹⁵ Np. oprogramowanie Siemens PLM Software Incorporated.

¹⁶ Wyrok SN z 09.10.1996 r., V KKN 79/96, System Informacji Prawnej LEX nr 28482.

¹⁷ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, *op. cit.*, s. 1457.

¹⁸ Postanowienie SN z 15.11.2006 r., IV KK 211/06, System Informacji Prawnej LEX nr 324347.

¹⁹ Wyrok SN z 22.12.1986 r., I KR 45/86, OSNKW 1987, nr 7–8, poz. 70.

serstwa została uzyskana wskutek czynu zabronionego lub – co najmniej – jego świadomość wystąpienia zaistnienia takiej możliwości i przystanie na to²⁰. Powyższe różnicowanie zostało potwierdzone w orzecznictwie – przykładowo wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie, który wskazał, iż (cyt.): „Przesłanką odpowiedzialności za paserstwo umyślne jest świadomość sprawcy, że przyjęta przez niego rzecz pochodzi z czynu niedozwolonego, zaś w przypadku paserstwa nieumyślnego powinność i możliwość przypuszczania przez sprawców na podstawie towarzyszących okoliczności, że przyjęta rzecz pochodzi z czynu zabronionego”.²¹ Ustawodawca, umieszczając w art. 292 k.k. sformułowanie na temat źródła pochodzenia rzeczy, określając je jako tę, (cyt.) „o której na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że została uzyskana za pomocą czynu zabronionego”, w rzeczywistości umożliwia postawienie zarzutów nawet w sytuacji działania w stanie nieumyślności, spowodowanym niedbalstwem czy lekkomyślnością²². W przypadku przestępczości komputerowej okolicznościami towarzyszącymi, które mogłyby sugerować, iż rzecz, o której mowa, została nabyta w sposób łamiący prawo, może być np. zaniżona cena, odbiegająca od powszechnie znanych ofert rynkowych²³ czy odbiegający od oryginału wyglądem lub zawartością pakiet z danym produktem (niezgodny ze specyfikacją producenta: niekompletny, nieprofesjonalnie wykonany czy nieoryginalnie zapakowany i nieoryginalnie zabezpieczony (np. bez powszechnie znanych atrybutów legalności w postaci chociażby hologramów, wypukłych lub mieniących się nadruków, unikatowych cech charakterystycznych nośników itp.), etc.). Również brak zarejestrowanej przez sprzedawcę działalności gospodarczej, a co za tym idzie – niemożność otrzymania przez nabywcę faktury lub rachunku potwierdzających zakup, może wskazywać na wątpliwą pod względem prawnym transakcję. Okolicznością taką może być również oferowanie produktu do otrzymania w formie wirtualnej, jedynie za pośrednictwem Internetu, bez faktycznej sprzedaży towaru w jego materialnej postaci – np. powinna wzbudzić wątpliwość sprzedaż kluczy aktywacyjnych oddzielonych od kart z numerem aktywacyjnym (tzw. PKC – ang. *Product Key Card*)²⁴, naruszająca postanowie-

²⁰ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, op. cit., s. 1454.

²¹ Wyrok SO w Krakowie z 10.04.2015 r., IV Ka 183/15, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, Ministerstwo Sprawiedliwości ([http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/paserstwo\\$0020293/152010000002006_IV_Ka_000183_2015_Uz_2015-04-24_002](http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/paserstwo$0020293/152010000002006_IV_Ka_000183_2015_Uz_2015-04-24_002) – dostęp: 19 czerwca 2016 r.).

²² A. Marek, E. Pływaczewski, A. Peczeniuk, *Kradzież i paserstwo mienia prywatnego* (red.) A. Marek, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1985, s. 308.

²³ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, op. cit., s. 1459.

²⁴ P. Sawicki, *Ochrona praw autorskich do programów komputerowych i najnowsze tendencje w piractwie komputerowym*, [w:] *Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny Szkoły Po-*

nia licencyjne danych producentów, a polegająca na wysłaniu za pośrednictwem poczty elektronicznej jako nowego kodu aktywacyjnego (przeznaczonego do sprzedaży w formie tzw. ESD – ang. *Electronic Software Distribution*), umożliwiające instalację i uruchomienie programu, a – jak się później okazuje – już użytego uprzednio lub wygenerowanego w sposób nieuprawniony. W wiadomości e-mail, oprócz samej sekwencji znaków, stanowiących faktyczny klucz aktywacyjny, zwykle podany jest adres strony internetowej, z której należy program pobrać w celu instalacji. I choć sam klucz nie jest odpowiednikiem programu, to poprzez fakt, iż umożliwia on jego aktywację i uruchomienie, a sprzedający oprócz klucza udostępnia adres witryny internetowej, z której sprawca pobiera i instaluje program, to taki udział w obrocie rynkowym można traktować z całą pewnością – w zależności od ujawnionej roli sprawcy – jako nabycie, pomoc do zbycia, przyjęcie lub pomoc do ukrycia programu uzyskanego za pomocą czynu zabronionego lub programu, o którym na podstawie towarzyszących, a opisanych wyżej okoliczności, sprawca (czyli nabywca!) powinien i mógł przypuszczać, że został uzyskany za pomocą czynu zabronionego.

Podkreślmy w tym miejscu fakt, iż wedle ustawodawcy, przyjęty przez sprawcę paserstwa program winien zostać uzyskany, co jednak nie musiało wiązać się z uprzednim pozbawieniem prawnego właściciela władztwa nad nim – chodzi tu bowiem nie tylko o sporządzenie kopii programu w formie materialnej na nośnikach, ale i w formie wirtualnej, w pamięci na dysku komputera²⁵, a nawet na wirtualnym dysku w przestrzeni Internetu. Bezwzględnie jednak owo uzyskanie musiało wystąpić bez pozwolenia właściciela²⁶. Ponadto owo uzyskanie ma mieć miejsce wyłącznie za pomocą czynu zabronionego, stypizowanego przez prawo karne²⁷.

Ważnym aspektem art. 291 k.k., co zostało podkreślone w orzecznictwie Sądu Najwyższego²⁸, jest rezygnacja ustawodawcy ze wskazania celu, jakim winien kierować się sprawca, w postaci osiągnięcia korzyści majątkowej²⁹. Istotne są jednak czynności sprawcze, jakie należy udowodnić sprawcy, aby móc postawić zarzuty z art. 291 lub 292 k.k., tj. **nabycie, pomoc w zbyciu, przyjęcie i pomoc w ukryciu**. Znamienne jest również, iż sprawca któregoś z ww. czynów

licji w Pile, nr 2 (19) 2014, Szkoła Policji w Pile, Piła 2014, s. 14.

²⁵ A. Adamski, *Przestępstwa komputerowe w nowym Kodeksie karnym* [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, nr 17, Ministerstwo Sprawiedliwości, Departament Kadr i Szkolenia, Warszawa 1998, s. 115.

²⁶ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, op. cit., s. 1421.

²⁷ *Ibidem*, s. 1457.

²⁸ Wyrok SN z 14.05.2013 r., III KK 395/12, System Informacji Prawnej LEX nr 1319263.

²⁹ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, op. cit., s. 1456.

nie musi być bezpośrednio powiązany ze sprawcą pierwszego czynu zabronionego³⁰ – może on być uczestnikiem (ogniwem) swoistego łańcuszka przestępczego i znać jedynie osoby współpracujące, powiązane z osobą sprawcy pierwszego czynu na podobnych zasadach jak on sam.

Odnosząc się do wskazanych przez ustawodawcę form sprawczych przestępstwa paserstwa, należy podkreślić, iż nabycie i przyjęcie realizuje znamiona przestępstwa skutkowego, natomiast pomoc do zbycia i pomoc do ukrycia – przestępstwa formalnego. Przy pierwszych dwóch formach dokonanie przestępstwa ma miejsce w chwili uzyskania przez sprawcę faktycznego władztwa nad przedmiotem paserstwa poprzez nabycie lub przyjęcie – nie jest tu istotna chwila zawarcia umowy co do nabycia lub przyjęcia przedmiotu³¹, ani jej efekt w postaci faktycznego wywiązania się z umowy przez sprzedającego i zrealizowania zamówienia lub nie. Jeśli rozpatrzymy tu możliwość przedstawienia zarzutu paserstwa osobie nabywającej na odległość (tj. np. poprzez zakup na aukcji internetowej lub w sklepie internetowym) nielegalny program komputerowy, to należy podkreślić, iż do przestępstwa dochodzi z chwilą odbioru przez sprawcę zamówionej przesyłki od dostawcy, a nie z chwilą zamówienia programu, a nawet zapłacenia sprzedawcy za niego. Jeśli chodzi zaś o pomoc w zbyciu lub ukryciu, to przestępstwo popełniane jest w chwili samego udzielania pomocy³², bez znaczenia, czy faktycznie doszło do zamiarowanego przez sprawcę skutecznego zbycia lub ukrycia. W tym miejscu warto przytoczyć cytowaną przez Sąd Okręgowy w Krakowie wykładnię pojęcia „przyjęcie”, która (cyt.) „oznacza nie tylko fizyczne przekazanie sprawcy przedmiotów pochodzących z przestępstwa ale również złożenie takich rzeczy w mieszkaniu lub innym pomieszczeniu należącym do pasera. Warunkiem odpowiedzialności za przestępstwo paserstwa, jest w takim wypadku świadomość pasera, że w jego pomieszczeniu złożono przedmioty pochodzące z przestępstwa, co jest wystarczające do przyjęcia konkludentnego objęcia tych rzeczy przez sprawcę”.³³

Przechodząc do analizy znamion czasownikowych przestępstwa paserstwa, na pierwszym miejscu należy wspomnieć o nabyciu, jako najczęściej występującej formie paserstwa, a umożliwiającym pozyskanie władztwa nad programem komputerowym, za wyraźną zgodą samego nabywcy – zwykle w drodze sprzedaży, darowizny lub zamiany³⁴. Jak już podniesiono, moment nabycia (moment popełnienia przestępstwa) to moment faktycznego odbioru przedmiotu

³⁰ Ibidem, s. 1456.

³¹ M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, op. cit. s. 246.

³² Ibidem, s. 246.

³³ Wyrok SO w Krakowie z 10.04.2015 r., IV Ka 183/15, op. cit.

³⁴ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, op. cit., s. 1456.

paserstwa (zarówno w formie fizycznej, jak i wirtualnej – tj. elektronicznej), a nie jakiegokolwiek wcześniejsze działanie mające na celu jego uzyskanie.

Pomoc w zbyciu to każde działanie lub powstrzymanie się od działania, umożliwiające innej osobie zbycie przedmiotu paserstwa – działaniem takim może być np. udostępnienie konta internetowego do zawarcia umowy lub umieszczenia ogłoszenia o sprzedaży, udostępnienie danych rachunku bankowego wraz z poufnymi danymi uwierzytelniającymi (najczęściej numeru PIN do karty bankomatowej). Co znamienne, mimo że dla bytu przestępstwa paserstwa stypizowanego w Kodeksie karnym nie jest wymagane osiągnięcie przez sprawcę korzyści majątkowej, to w sytuacji pomocy w zbyciu – wedle orzecznictwa – taka korzyść występuje zawsze: jeśli nie na korzyść samego sprawcy, to na korzyść innej osoby, co realizuje z kolei przepis art. 115 § 4 k.k.³⁵

Przyjęcie to tymczasowe dysponowanie rzeczą w określonym celu – zwykle przechowywanie, przetransportowanie, etc. W praktyce często kwalifikacją takiego czynu można objąć osobę trudniącą się np. wysyłką (zarówno fizyczną, jak i wirtualną) zamówionego towaru, gdy wcześniej został on udostępniony tej osobie, ale nie jest ona jego docelowym dysponentem (właścicielem).

Pomoc w ukryciu z kolei to każde działanie lub powstrzymanie się od działania, mające na celu udzielenie sprawcy pomocy w zatajeniu faktu posiadania przedmiotu paserstwa i utrudnienie organom ścigania ujawnienia przestępstwa i sprawcy, a pokrzywdzonym odzyskania utraconych wskutek działań sprawcy dóbr. Przykładem może tu być np. usunięcie korespondencji pogrążającej sprawcę, a będącej dowodem przestępstwa. Należy nadmienić, iż warunkiem poniesienia odpowiedzialności jest tu świadomość i wola sprawcy lub co najmniej zgoda na udzielenie takiej pomocy³⁶. Ponadto pomoc w ukryciu przedmiotu paserstwa, podobnie jak pozostałe trzy znamiona czynu, nie musi mieć na celu osiągnięcia korzyści majątkowej – jak bowiem wskazuje praktyka orzecznicza³⁷, inspiracją mogą być inne powody – np. zobowiązania rodzinne czy relacje towarzyskie.

Kwalifikacja prawna czynu na podstawie art. 118 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej „Uopaipp”) już redakcją art. 1 nie pozostawia żadnych wątpliwości, iż program komputerowy

³⁵ Wyrok SA w Krakowie z 06.12.2001 r., III KK 399/10, OSNSK 2011, poz. 699.

³⁶ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, op. cit., s. 1456.

³⁷ Wyrok SA w Poznaniu z 05.09.2013 r., II Aka 138/13, System Informacji Prawnej LEX nr 1381504.

jest utworem, czyli (cyt.) „przejawem działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalonym w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia”³⁸ i jako taki jest przedmiotem prawa autorskiego.

W art. 118 Uopaipp zawężono ochronę prawno-karną w stosunku do ochrony programu komputerowego, z takiej, jaka przysługuje rzeczom na podstawie Kodeksu karnego, do takiej, która polega na ochronie jedynie fizycznego nośnika, na którym program jest zapisany. Przepis pkt 1 art. 118 mówi bowiem wyraźnie o przedmiocie będącym nośnikiem utworu, a nie o utworze w znaczeniu ogólnym. Dobrem chronionym jest tu zatem mienie w postaci przedmiotu, na którym dokonano zapisu utworu, jakim jest m.in. program komputerowy.

Ustawodawca wprowadził oprócz typu zasadniczego przestępstwa, również typ kwalifikowany i uprzywilejowany. Sankcją za nabycie lub pomoc w zbyciu albo przyjęcie lub pomoc w ukryciu przedmiotu będącego nośnikiem programu komputerowego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w zasadniczym typie przestępstwa jest kara pozbawienia wolności w wymiarze od 3 miesięcy do 5 lat. Typ kwalifikowany, odnoszący się do uczynienia przez sprawcę z ww. przestępstwa stałego źródła dochodu albo organizowania ww. działalności przestępnej lub kierowania nią, podwyższa minimalny wymiar kary do 1 roku. Z kolei typ uprzywilejowany dla sprawcy, który na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i mógł przypuszczać, że przedmiot został uzyskany za pomocą czynu zabronionego, obniża sankcję do kary grzywny, kary ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do 2 lat. Stałe źródło dochodu definiowane jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego jako zachowanie sprawcy połączone z wielokrotnością i systematycznością przestępczej działalności, ukierunkowanej na uzyskanie dochodu. Realizacją tego znamienia nie jest jednorazowy akt takiego działania sprawcy³⁹. Jak łatwo zauważyć, typ zasadniczy wskazany w Uopaipp odpowiada typowi zasadniczemu wskazanemu w art. 291 k.k., a typ uprzywilejowany – art. 292 k.k. Dająca jednak zauważyć się już na pierwszy rzut oka różnica między zapisami obu aktów prawnych to kwestia działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej – niewspomniana w Kodeksie karnym, a wymieniona jako znamień przestępstwa w Ustawie o prawie autorskim (...). Jak wywiódł Sąd Najwyższy⁴⁰, jako korzyść majątkową określoną w zapisie art. 118 ust. 1 Uopaipp należy rozumieć różnicę pomiędzy ceną zapłaconą przez sprawcę za nielegalnie

³⁸ Dz. U. z 2006 r. nr 90, poz. 631 z późn. zm.

³⁹ Wyrok SN z 20.04.2005 r., sygn. III K 21/05, System Informacji Prawnej LEX nr 149637.

⁴⁰ Wyrok SN z 19.03.2003 r., III KKN 230/01, System Informacji Prawnej LEX nr 77448.

zwielokrotnione dyski a ceną za licencję programów skopiowanych bez zgody producenta.

Podobnie jak w przestępstwach art. 291–293 k.k. charakter skutkowy mają działania sprawcy mające na celu zbycie i przyjęcie przedmiotu przestępstwa, a formalny – pomoc w zbyciu i pomoc w ukryciu – podobnie jak przy ww. przestępstwach k.k. **nie jest tu istotny rezultat w postaci osiągnięcia czy nieosiągnięcia zamierzonego zbycia lub ukrycia przedmiotu będącego nośnikiem programu.**

Przedstawiciele doktryny zgadzają się, że cały przepis art. 118 ma na celu walkę z rozprowadzaniem rozpowszechnionych lub zwielokrotnionych w sposób nieuprawniony nośników utworów⁴¹. Ochronie na podstawie tego przepisu podlega zatem prawo autora (producenta) programu komputerowego do rozpowszechniania programu w sposób kontrolowany, za jego zgodą i na jego warunkach – sankcją wskazaną w tym przepisie będą objęte wszelkie działania wymierzone niejako przeciwko producentowi, a mające postać nabycia, pomocy w zbyciu, przyjęcia lub pomocy w ukryciu programów komputerowych rozpowszechnionych lub zwielokrotnionych bez uprawnienia (lub wbrew warunkom takiego uprawnienia do rozpowszechniania lub zwielokrotniania). Bez uprawnienia, zatem bez zgody producenta programu komputerowego. Zgoda w przypadku programów komputerowych przybiera formę licencji, która (cyt.) „jest umową, na podstawie której licencjodawca, czyli uprawniony z praw własności intelektualnej, przekazuje licencjobjorcy na określony czas i na określonych warunkach prawo do korzystania ze swojego prawa”⁴² (por. wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku (cyt.): „Zewnętrznym przejawem wyrażenia zgody na posiadanie przez nabywcę danego programu jest co do zasady licencja wydawana przez właściciela programu jego nabywcy”).⁴³ Producent, udzielając użytkownikowi licencji na korzystanie z programu, wyraża zgodę na użytkowanie programu zgodnie z warunkami wskazanymi w tejże licencji. Zdarza się, że licencje są bezpłatne, udostępniające programy na ściśle określony czas – w każdej z takich sytuacji jednak zawsze występuje porozumienie pomiędzy producentem a użytkownikiem, przejawiające się w postaci zaakceptowania przez użytkownika warunków licencji podczas procesu instalacji programu. Ponieważ zaś licencja nie przenosi na nabywcę własności, a jedynie jest prawem do użytkowania, nabyw-

⁴¹ Z. Ćwiąkański [w:] *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, (red.) J. Bar-ta, R. Markiewicz, Kraków, Kantor Wydawniczy Zakamycze 2005, s. 850.

⁴² K. Sztobryn, *Ochrona programów komputerowych w prawie własności intelektualnej w Unii Europejskiej*, System Informacji Prawnej LEX nr 238389.

⁴³ Wyrok SR w Słupsku z dnia 08.09.2015 r., sygn. akt: XIV K 136/14, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, Ministerstwo Sprawiedliwości (<http://orzeczenia.ms.gov.pl>).

ca programu komputerowego nie może rozporządzać zarówno samym programem w sposób dowolny, jak i nośnikiem, na którym ten program został zapisany i na jakim został nabyty przez użytkownika. Powyższe rozważania przytoczono niejako tytułem wprowadzenia do omówienia przestępstwa stypizowanego art. 118 Uopaipp. Nabywca programu lub każdy inny sprawca stypizowany w art. 118 nie musi bowiem wiedzieć, kto rozpowszechnił lub zwielokrotnił nabywany nośnik programu – dla bytu przestępstwa nie jest istotny bowiem stan wiedzy kupującego, a jedynie efekt w postaci nabycia, pomocy w zbyciu, przyjęcia lub pomocy w ukryciu⁴⁴.

Przez chwilę warto zatrzymać się przy pierwszej części sformułowanego przedmiotu przestępstwa, określonego jako „przedmiot będący nośnikiem utworu”. Nośnik to narzędzie dystrybucji, które przeszło ogromną ewolucję techniczną. W przypadku programów komputerowych, w celach rozpowszechniania były one zapisywane początkowo przez producentów na kasetach kompaktowych, następnie na dyskach miękkich, tzw. dyskietkach, a ostatnie nośniki mają postać płyt CD/DVD/BD. Obecnie konieczność zapisu na nośniku fizycznym została wyparta przez możliwość zapisu w wirtualnej przestrzeni Internetu – na wirtualnych dyskach czy serwerach, do których tzw. ścieżki („adres”) są udostępniane na stronach internetowych. Nie ma zatem w polskim ustawodawstwie autorsko-prawnym obecnie możliwości, aby zarzut paserstwa stypizowanego w art. 118 Uopaipp postawić osobie, która – mimo iż spełnia pozostałe przesłanki, tj. nabywa, pomaga w zbyciu, przyjmuje lub pomaga w ukryciu programu komputerowego – dokonuje tego bez użycia materialnego nośnika z zapisanym programem – czyli zajmuje się tzw. paserstwem elektronicznym⁴⁵. A należy podkreślić, że w przypadku programów komputerowych, obrót fizycznymi nośnikami z zapisanymi na nich programami ma obecnie mniejsze znaczenie, w stosunku do programów rozpowszechnianych za pośrednictwem sieci Internet. Jest to zatem niewątpliwie przestrzeń dla ustawodawcy do wprowadzenia w tym miejscu korekty zapisów, mających w sposób pełny chronić prawo autorów do kontroli rozpowszechniania i zwielokrotniania utworów, np. poprzez uzupełnienie sformułowania: „nośnik utworu”, zapisem: „jak również jego każdy cyfrowy zapis”.

⁴⁴ Z. Cwiąkański, op. cit., s. 850.

⁴⁵ *Tezy. Odpowiedzialność karna za naruszenie praw autorskich* (materiały na IV Forum Prawa Autorskiego organizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, niepubl. w formie papierowej, dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego), Warszawa 2013, s. 8.

Kwalifikacja prawna na podstawie art. 122 Kodeksu wykroczeń

Mimo marginalnego znaczenia, dla porządku systematycznego należy również wspomnieć o możliwości uznania paserstwa programu komputerowego – pod pewnymi ścisłymi warunkami – za wykroczenie. Art. 122 Kodeksu wykroczeń odnosi się bowiem do mienia, którego wartość nie przekracza $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia. Program komputerowy – co ustalono powyżej – nie jest co prawda rzeczą, ale bez wątpliwości stanowi mienie, skoro możliwa jest do oszacowania jego wartość w znaczeniu ściśle ekonomicznym⁴⁶. Pewnym zaniedbaniem ustawodawcy jest niedoprecyzowanie tego wykroczenia, tj. brak potwierdzenia, iż przedmiotem wykroczenia z art. 122 może być również program komputerowy – tak jak to uczyniono w Kodeksie karnym, wprowadzając odrębny przepis, aby nie było wątpliwości, iż penalizacji podlegają również przestępstwa zw. z programem komputerowym, stypizowane względem rzeczy w art. 291–292 k.k. Na marginesie należy wskazać, iż podobnie ustawodawca postąpił w odniesieniu do przestępstwa kradzieży stypizowanego art. 278 k.k., poświęcając programom komputerowym odrębny paragraf⁴⁷.

Podsumowanie

Oba akty w podobny sposób określają zakres penalizacji przestępstwa paserstwa programów komputerowych. Przepisy krzyżują się ze sobą, wskazując na identyczne sankcje za to samo przestępstwo. Śledczy każdorazowo muszą dokonać dogłębnej analizy i zdecydować, czy formułując zarzuty będą opierać się na Kodeksie karnym, czy na zapisach Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Zasadniczą różnicę stanowi kwestia zamiaru czerpania korzyści majątkowej i paserstwa fizycznych nośników z programem sformułowana w przepisach Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a nie podniesiona w Kodeksie karnym. Jeśli chodzi zaś o paserstwo programów w szerszym, bo w zasadzie każdym możliwym znaczeniu, to dużo bardziej pojemne są penalizacje wskazane w Kodeksie karnym. Należy podkreślić, iż przenikanie się zapisów Kodeksu karnego i Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych powoduje niekiedy zbieg przepisów. Ze zbiegiem przepisów mamy bowiem

⁴⁶ D. Królczyk, *Prawnokarne aspekty zwalczania piractwa i paserstwa programów komputerowych* [w:] Prokuratura i Prawo, nr 6, 2012, s. 71.

⁴⁷ Art. 278 § 2 k.k.

do czynienia wówczas, gdy sprawca swoimi czynami realizuje znamiona kilku przestępstw penalizowanych odrębnymi przepisami, z których to czynów żaden w sposób całościowy nie wyczerpuje opisanych w artykułach znamion, a dopiero połączenie treści poszczególnych przepisów skutkuje adekwatnym odzwierciedleniem stanu faktycznego i umożliwieniem właściwego przyporządkowania go odpowiednim przepisom⁴⁸ i grożącym sprawcy sankcjom. Kierując się zasadą *lex posteriori derogat legi priori* – w przypadku zbieżności zachowań opisanych w Ustawie i w Kodeksie karnym należy przyznać zatem pierwszeństwo Kodeksowi karnemu. W praktyce taka zbieżność występuje nieczęsto w odniesieniu do czynu paserstwa programów komputerowych, w stosunku do którego jednym z podstawowych zadań śledczych jest określenie sposobu paserstwa, m.in. formy przedmiotu paserstwa (czy był to nośnik z zapisanym programem, czy było to paserstwo elektroniczne) i działanie z zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej lub nie. Przykładem może tu być sytuacja, gdy przedmiotem przestępstwa jest nośnik z programem komputerowym, a sprawca działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej – taki czyn wypełnia znamiona przestępstwa stypizowane w art. 293 w zw. z 291 § 1 k.k. oraz art. 118 ust. 1 Uopaipp⁴⁹ i stanowi rzeczywisty właściwy zbieg przepisów. Przykład ten został poparty orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach, który jednoznacznie wskazał, iż pomiędzy powołanymi regulacjami nie zachodzi pozorny zbieg przepisów⁵⁰.

Na zakończenie warto wspomnieć również o ważnej roli pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym w kierunku postawienia zarzutów paserstwa na podstawie Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, odmiennej niż przy postępowaniu prowadzonym w kierunku formułowania zarzutów o naruszenie przepisów Kodeksu karnego. O ile bowiem przestępstwa paserstwa stypizowane w Kodeksie karnym są ścigane ex officio, o tyle występki wskazane w Ustawie podlegają ściganiu na wniosek pokrzywdzonego. Otwiera to drogę koncyliacyjnym możliwościom zakończenia sporu, w najdalej idącym wariancie skutkującym nawet umorzeniem postępowania (brak wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej stanowi negatywną przesłankę procesową określoną w art. 17 § 1 pkt 10 Kodeksu postępowania karnego, co powinno skutkować umorzeniem postępowania karnego) – jest to jednak kwestia kwalifikująca się do znacznie szerszego omówienia i odbiegająca w swej istocie od tematyki niniejszego artykułu.

⁴⁸ E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk, op. cit., s. 1422.

⁴⁹ A. Adamski, *Prawo karne komputerowe*, C.H. Beck, Warszawa 2000, s. 107–108.

⁵⁰ Wyrok SA w Katowicach z dnia 21.07.2005 r., sygn. akt: II Aka 147/05, Prokuratura i Prawo, 1/2006, dodatek Orzecznictwo poz. nr 29.

Bibliografia

Akty prawne:

1. Dyrektywa Rady EWG z 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych.
2. Kodeks karny, Dz. U. z 1997 nr 88, poz. 553 z późn. zm.
3. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz. U. z 2006 r. nr 90, poz. 631 z późn. zm.

Doktryna:

1. A. Adamski, *Prawo karne komputerowe*, C.H. Beck, Warszawa 2000.
2. A. Adamski, *Przestępstwa komputerowe w nowym Kodeksie karnym*, [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, nr 17, Ministerstwo Sprawiedliwości, Departament Kadr i Szkolenia, Warszawa 1998.
3. Z. Cwiągalski [w:] *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, (red.) J. Barta, R. Markiewicz, Kraków, Kantor Wydawniczy Zakamycze 2005.
4. D. Królczyk, *Prawnokarne aspekty zwalczania piractwa i paserstwa programów komputerowych*, [w:] *Prokuratura i Prawo*, nr 6, 2012.
5. M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do k.k., t. III* (red.) A. Zoll, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 1999.
6. A. Marek, *Prawo karne*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 1997
7. A. Nowicka, *Prawnoautorska i patentowa ochrona programów komputerowych*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1995
8. A. Marek, E. Pływaczewski, A. Peczeniuk, *Kradzież i paserstwo mienia prywatnego*, (red.) A. Marek, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1985.
9. E. Pływaczewski, *Przestępstwo paserstwa w ustawodawstwie polskim*, Toruń 1986. E. Pływaczewski, E. Guzik-Makaruk (w:) *Kodeks karny. Komentarz* (red.) M. Filar, Wolters Kluwer, Warszawa 2014.
10. P. Sawicki, *Ochrona praw autorskich do programów komputerowych i najnowsze tendencje w piractwie komputerowym*, (w:) *Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny Szkoły Policji w Pile*, nr 2 (19) 2014, Szkoła Policji w Pile, Piła 2014.
11. K. Sztobryn, *Ochrona programów komputerowych w prawie własności intelektualnej w Unii Europejskiej*, System Informacji Prawnej LEX nr 238389.

Inne:

Tezy. Odpowiedzialność karna za naruszenie praw autorskich (materiały na IV Forum Prawa Autorskiego organizowane przez Ministerstwo Kultury i Dzie-

dzictwa Narodowego, niepubl. w formie papierowej, dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego), Warszawa 2013, s. 8.

Orzecznictwo:

1. Wyrok z 25.09.2014 r., II AKa 137/14, Portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Szczecinie [<http://orzeczenia.szczecin.sa.gov.pl>].
2. Wyrok SN z 14.05.2013 r., III KK 395/12, System Informacji Prawnej LEX nr 1319263.
3. Wyrok SA w Krakowie z 06.12.2001 r., III KK 399/10, OSNSK 2011.
4. Wyrok SA w Poznaniu z 05.09.2013 r., II Aka 138/13, System Informacji Prawnej LEX nr 1381504.
5. Wyrok SN z 09.10.1996 r., V KKN 79/96, System Informacji Prawnej LEX nr 28482.
6. Postanowienie SN z 15.11.2006 r., IV KK 211/06, System Informacji Prawnej LEX nr 324347.
7. Wyrok SN z 22.12.1986 r., I KR 45/86, OSNKW 1987, nr 7–8.
8. Wyrok SO w Krakowie z 10.04.2015 r., IV Ka 183/15, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, Ministerstwo Sprawiedliwości ([http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/paserstwo\\$0020293/152010000002006_IV_Ka_000183_2015_Uz_2015-04-24_002](http://orzeczenia.ms.gov.pl/content/paserstwo$0020293/152010000002006_IV_Ka_000183_2015_Uz_2015-04-24_002) – dostęp: 19 czerwca 2016 r.).
9. Wyrok SA w Katowicach z dnia 21.07.2005 r., sygn. akt: II Aka 147/05, *Prokuratura i Prawo*, 1/2006, dodatek *Orzecznictwo*.
10. Wyrok SR w Słupsku z dnia 8.09.2015 r., sygn. akt: XIV K 136/14, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, Ministerstwo Sprawiedliwości (<http://orzeczenia.ms.gov.pl>).
11. Wyrok SN z 20.04.2005 r., sygn. III K 21/05, System Informacji Prawnej LEX nr 149637.
12. Wyrok SN z 19.03.2003 r., III KKN 230/01, System Informacji Prawnej LEX nr 77448.

THE CRIME OF FENCING THE COMPUTER PROGRAMS – THE LEGAL QUALIFICATION ISSUES

This article treats about similarities and discrepancies in legal definitions of fencing the computer programs (software) provided by Polish law – especially The Criminal Code and Act of 4 February, 1994 on Copyright and Neighbouring Rights. The penalization of software fencing crime in two (even three) different Polish acts usually causes the confusion for investigators, prosecutors and even judges. The article clearly explains the history (including EU acts) and interplays as well as notifies all differences between the acts. This would help to define the particular crime accurately and prosecute in appropriate way, as well as to avoid the potential confusion in appropriate qualification the particular infringements or crimes. The work is enriched with significant judges, illustrating the given problems and definitions.